

In memoriam

Costel Constantinescu

40 de ani de teatru! Eram proaspăt actor la Piatra Neamț când l-am văzut incarnându-l pe Pătrăciță din Prietena mea Pix de V. Em. Galan, la Teatrul de Comedie. M-a frapat interpretarea lui. Visam să fiu ca el...

Debutase pe scena Teatrului Muncitoresc din București. A jucat apoi, de la înființare, la teatrul din Bacău: avea vocație de pionier. Păcălă, Copacii mor în picioare — alături de debutantul Silviu Stănculescu, Ora 6 — care i-a adus și un premiu republican, iată doar câteva titluri de piese dintr-un deceniu de muncă. Neobosită activitate cu echipele de amatori, pentru care scria și texte, activitate răsplătită cu nenumărate premii...

Distribuit în numeroase filme (Erupția, Valurile Dunării, Mândrie, Cerul n-are grății, Lupeni '29, La vîrsta dragostei), încarnează un anume tip de erou pozitiv, foarte apreciat în acea perioadă. A rămas antologică secvența în care, cu o privire aparent impasibilă, răsufla un lanț pe degetul arătător, în filmul Valurile Dunării semnat de Liviu Ciulei.

În 1961, Radu Beligan îl cheamă să facă parte din colectivul Teatrului de Comedie. Din nou, de la început! Prietena mea Pix de V. Em. Galan, Mi se pare romantic de Radu Cosașu, Nuntă la Castel de Sütő Andras, Procesul domnului Caragiale de Mircea Ștefănescu, Rinocerii de Eugen Ionescu, Troilus și Cresida de Shakespeare, Capul de rățoi de G. Ciprian, Un Hamlet de provincie de Cehov, Opinia publică de Aurel Baranga, Croitorii cei mari din Valahia de Al. T. Popescu, Mutter Courage de Brecht, Preșul de Ion Băieșu, Volpone de Ben Jonson, Zăpăcițul de Molière, 12 oameni furioși de Reginald Rose, Măseaua de minte de Corneliu Marcu, Misterul Agamemnon de Iosif Naghiu... Era unul dintre ultimii artizani ai teatrului românesc. Nu puteai să-l imiți. Avea un fel sec de a spune, de a lovi replica. Respingea tot ceea ce e înveliș aurit și mergea la esență. Publicul, ba chiar și colegii erau cîteodată dezorientați de stilul lui. Nu putea și nu vroia să indulcească sau să înfrumusețeze situațiile de pe scenă...

Vara-iarna, purta șapcă și un costum care-l făcea să semene cu „omul de pe stradă”. De sub șapcă, un chip cu o expresie dură te sfredelea cu niște ochi ironici. Privirea lui te evalua. Își făcuse o faimă de antisentimental. Multora îi se părea un caracter dificil. Înfrunta convenționalismele, nu-i plăcea vorbăria și mai ales avea oroare să facă pe mărimimosul. Toate aceste „măști” dădeau greș, fiindcă de sub ele răzbătea o bunătate înăscută. Și, mai presus de orice, avea un soi de demnitate cu care știa să înfrunte vicisitudinile vieții.

Scria texte pentru televiziune, care aveau har, o anume savoare — dar nu-și lua condeiul în serios.

Nu se considera un mare artist, ci un modest slujitor al scenei, dar iubea teatrul în ce are acesta mai pur.

Avea obiceiul să vină la teatru în fiecare zi, chiar cînd nu avea repetiție. Era a doua lui casă — „casa de la țară”, cum îi plăcea să glumească. Avea tot felul de tabieturi. Era în stare să joace ore în șir table cu partenerul său preferat, Cornel Vulpă, cu care se certa și iar se împăca. În toiul repetițiilor cu Avea două pistoale cu ochi albi și negri, ne-a anunțat că are de gînd să se pensioneze. Nu l-a crezut nimeni — părea sănătos și în plină putere creatoare.

N-am aflat niciodată ce se petrecuse în sufletul lui. După pensionare, deși locuia lângă teatru, nu ne-a mai vizitat. L-am întîlnit pe stradă și a vrut să mă ocolească, în cele din urmă s-a eschivat printr-o glumă. Apoi s-a mutat în Balta Albă și nu l-a mai văzut nimeni...

De cîte ori mă duc la teatru, mă aștept să-l găsesc în curticica de la intrare, bindu-și cafeaua, cu „mă rășeasca” în mină și certîndu-se cu Vulpe la jocul de table: „Extraordinar ce noroc ai, Costele! Ce noroc!”

Se pensionase doar de un an...

Candid STOICA